

gullflasker. Og ikke før var alt ferdig, før de satte sig tilbords både store og små, og gamla med mosen på nesene i høgsetet, kan du vite. Og mens hun foldet hendene og leste trollbønna til bords, satt de andre trollene og bare så på maten og slikket sig på fingrene.

Men da de endelig fikk lov til å ta for sig av rettene, kan det vel hende det var en underlig måte å få sig mat på. Somme var så store, at de tømte et grøtfat i sig som en munnfull, og andre igjen så små, at de brukte en knappenål som gaffel. Somme hadde satt sig på gulvet og nådde enda med hodet op i loftet, og andre igjen var så små, at de måtte klyve op på kanten av grøtfatet for å få tak i noe.

Men best som de sitter der, klemmer han oppe i briksen til å skyte ned på bordet til dem, og da kan du tro der blev kommers! Somme tok halve veggen med, da de tumla ut, andre knaste tvers igjennem vinduet, så rutene fløi bortover berget, og de aller minste spratt bort som en skremt loppe. Men da alle var ute på gården, hørte han, som lå i briksen, gammelkjerringa skrike: «Au au, no glømt eg nøkkelhanka mi!»

Gutten svang sig ned og tok nøkkelhanka på geværmunningen og slengte den ut etter henne. Og da ropte gamla tilbake, at nu skulde det være ham vel undt altsammen, fordi han ikke tok i nøklene hennes med bare hånden. Og borte var hele følget, som var det blåst ut et lys.

Det var nå ikke småting, som var igjen, kan du tro. Der var så fullt op av gull og sølv på bordet, at gutten blev stående der og visste ikke sin arme råd, så rik som han nu var.

Så traff det sig så heldig, at der ut på vinteren kom et farty forbi, som tok ham ombord, så han kom sig da hjem igjen også. Vistsnok var nu broren gift med odelsjenta, men én som var så rik og mektig, som den her gutten nu, han hadde nok ikke vondt for å få sig en jente på hver finger, om han vilde.

Nu er han død for lenge siden. Men alt gullet og sølvet gikk i arv til slekten, og den ene alterkalken, som stod i gammelkirken i Åfjorden, skal ha tilhørt ham.

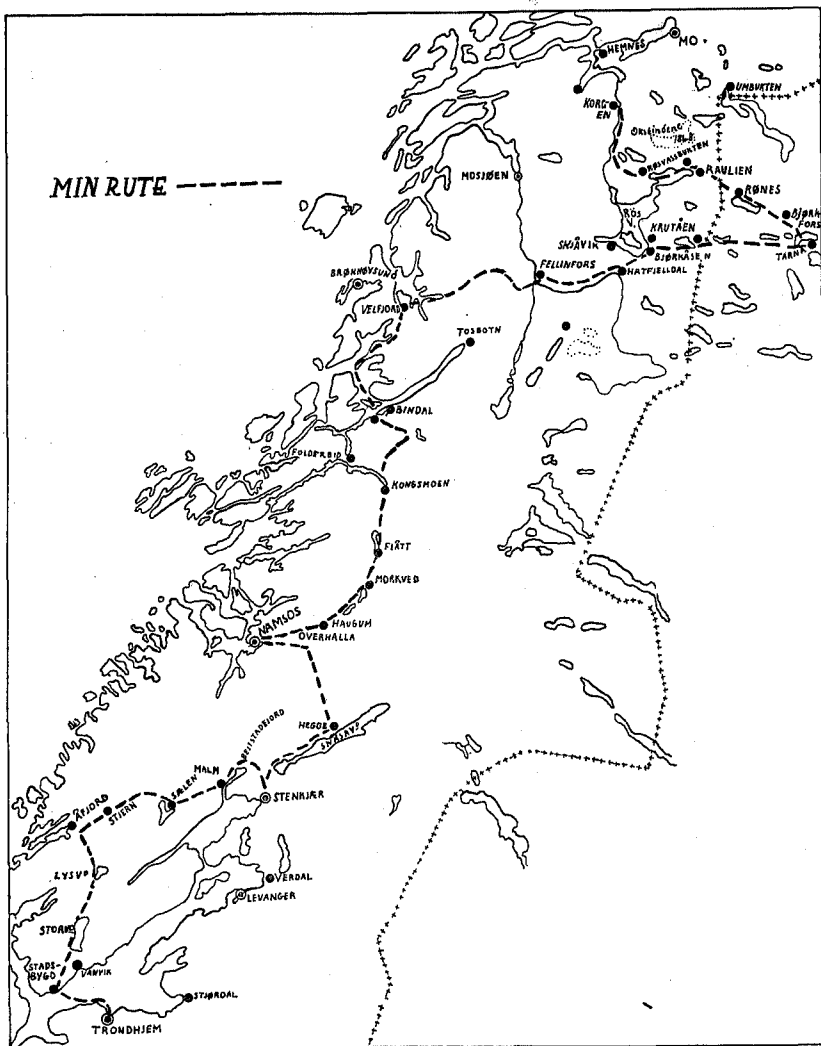
FRA TRONDHJEM NORDOVER

AV NILS ONSAGER

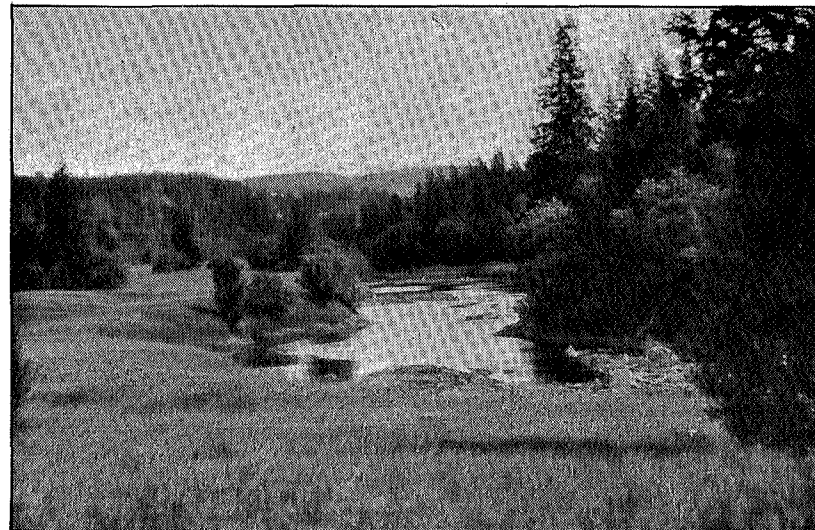
Det var et fantastisk liv i Trondhjem i utstillingsåret — «ein sku itj tru det va i Trondhjæm, nei». — Alle slags korporasjoner benyttet anledningen til å holde stevne her. Om kvelden danset de i det digre lokale som kaltes «Sangerhallen», og det var en opplevelse å stå på galleriet og studere myldret dernede på gulvet. En gang var det turnerne, de førte sig nydelig, og parrene manøvrerte sikkert og uten sammenstøt i den tette masse og med det riktige bedrøvede ansiktsuttrykk. En senere kveld var det skytterlagene — en praktfull mennesketype, ofte litt førleden, som svang sine herlige kvinner i strålende humør og med kraft og rytme, de hyppige sammenstøt som ofte syntes katastrofale, frembragte kun veldige lattersalver og skakke hårfasonger. Et kuriøst og fremmedartet element dannet de bergenske kjuagutter, som under benevnelsen «buekorps» utfoldet sig fritt og utvungent i det trønderske miljø, og deres forenede musikkorps tok min nystemte gitar i hende, så atmosfæren blev bergensk langt utover by og fjord. «Ein sku itj tru det va i Trondhjæm, nei», og jeg lovpriste Ham, der har variert skapningen.

Min medvirkning var såvidt langvarig og intens, at det til slutt kjentes på tide å gå over i en annen åpenbaringsform og forandre diett og levested, og en regnværsdag — det regnet virkelig noen dager den sommer — rigget jeg mig til som turist og gikk stillferdig ombord i en liten båt som skulde over til Fosenhalvøya.

I Stadsbygda steg jeg på land, fordi det tilfeldigvis var første stoppested den dag, — her var flatt som på Ørlandet og husene lå der uten bakgrunn, det var riktig rart, men ikke nettop passende til fottur, men ved bryggen stod der heldigvis en bil og så duret vi tversover sletten. Derefter begynte veien å kroke

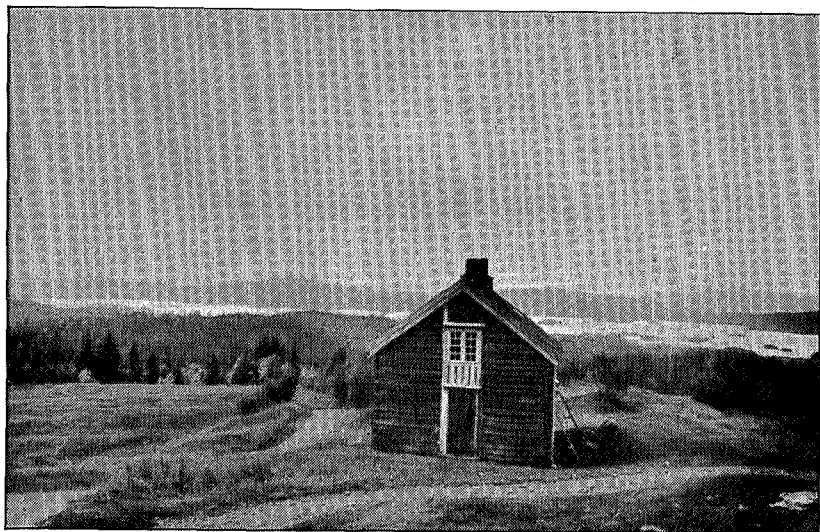
Kart over ruten.

Nord for Breilia.

sig opover rundt hauger og små åser med skau, hvor av og til en gård eller endog en liten grend lyste frem, — jeg satt og fulgte med på kartet, men så bar det i så urimelig retning, at jeg stanset bilen og tok sekk på rygg og stav i hånd. Sekken var tung, det gikk over knudret og tungt land, og overgangen fra sybaritt til spartaner kjentes brutal, men snart kom svetten og lykkefølelsen. Et stykke frem lå et vann, det virket uimotståelig og jeg tok en ordentlig dukkert, det var nokså meningsløst i det sure vær, men det følte som en kjempemessig syndsforladelse. Mot kveld søkte jeg losji på Breilia, blev snart en venn av huset og de kjekke vertfolk, fikk en overdådig kveldsmat med rømmekolle og en fornuftig prek om alvorlige ting, og endelig et digert soverum med all komfort.

Pipen blev tentd og jeg satte mig bort til vinduet — et nytt menneske var våknet til nytt liv. Breilia ligger som alle gårder, hvis navn begynner med «brei», fritt og dominerende med vidt utsyn, regnet var drevet bort og hadde etterlatt en kald og klar nattehimmel, og dernede lå Storvannets svære flate ganske stille og drømte. — Og nu var jeg altså på Fosenshalvøya.

Storvatnet med de 365 holmer.

Jeg skulde ha vært her for lenge siden, men det er nu en litt vidløftig affære, og det er så meget man skal ha gjort når man ferdes nordpå, Fosen blev stadig utsatt og til sist generte det å se på kartet denne store landsdel og vite, at den var mig ukjent. Men også i Trondhjem rådet kun uklare forestillinger om Fosen, jeg søkte de beste kilder, men hvad der berettedes var dunkelt og endog mystisk.

Tung søvn til langt på formiddag. Der er lys bygd på denne side av Storvann, men mørk skau på vestsiden. Det var friskt og kjølig, og drivende skyer gav rare og skiftende belysninger utover vannet og buktene der inne i skaulandskapet. I høi stemning og rolig tempo gikk det makelig fremover landeveien til Rundhaug, hvor der var stort utsyn sydover, så svingte jeg nordom vannet og tok middagsrast. I nærheten lå et hus og ut fra dette kom tre smågutter, som gav sig til å stirre på mig og mitt stell. Jeg snakket men de svarte ikke, jeg bød chokolade, men de bare glodde, — så kastet jeg sten på dem, ikke for å gjøre fortred, men for å se hvordan de tok det, og de trakk sig bort bak noen trær og glodde derfra, og så glemte jeg dem.

Storvatnet.

Litt op og ned i Skaudalen som er en lang, smal revne, i hovedretningen her på Fosen, nordøst til sydvest, — elven var så liten i denne tørre sommer, at jeg kom tørskodd over uten å gå opom broen. På en gård gav man noen, men ikke megen kunnskap om forholdene nordover, oppe i lien gikk en liten jentunge og plukket blåbær, dem kjøpte jeg og hun syntes hun gjorde en fin forretning. — Og så begynte et interessant avsnitt. Dalfører, fjell og åser — alt sammen her går n.ø til s.v., men så er det to kuriøse undtagelser. Rett nord — syd, altså diagonalt på tvers av landskapets strukturlinjer går to lange revner, man får vel kalle dem dalfører, og det var den lengste og vestlige, derfor kallet Austdalen, som jeg vilde se på, og den er så rett n.s. at kl. 12 1ste juledag skinner den lave vintersol gjennom den lange revne bort på vinduene i Åfjord kirke.

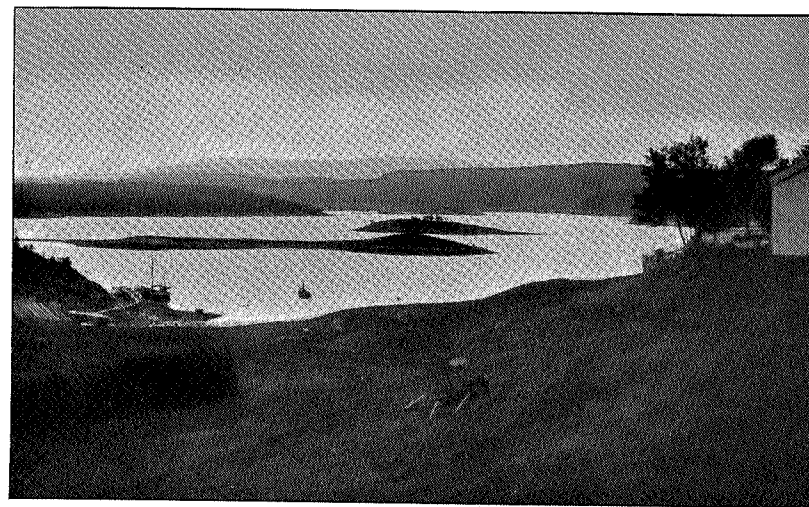
Fra skaret så jeg derfor med interesse nordover, men foreløbig var intet annet å observere enn et vann, som lå der nede i skauen. Litt lengere frem fikk jeg øie på en stor mann og to småpiker, efter sitt utstyr åpenbart turister som jeg — så var der dog turister på Fosenhalvøya. Overraskelsen var gjensidig.

Han fortalte siden at da han oppdaget mig, sa han: «Der kommer sannelig en turist, det kan ikke være noen annen enn advokat Onsager fra Oslo». Og da jeg så tok dem igjen og vi satt og pratet litt, til jeg forestillet mig, slo han i stenen han satt på og brøt ut: «Var det ikke det jeg sa, småpiker» — en bemerkning som først forbløffet og siden flatterte, da jeg fikk forklaring. Det var en staselig trønderpappa med to kjekke og livlige døtre, alle med stor oppakning, de små umåtelig optatt av hvad de så og oplevet. Et helt døgn hadde de ligget i telt på vestsiden av Storvann og hørt regnet slå mot teltduken — en festlig opplevelse.

Vi slo oss sammen, det var pent og venlig fremover med et par setre, og så åpnet dalen sig, der lå et stort vann og flere gårder. Det var midt i slåtten, men vårt ganske anselige følge blev godt mottatt og fikk endog fløtegrøt, som de mindreårige nok hadde drømt om helt hjemmefra eller før.

Regn neste morgen. Vi rodde over vannet og så forsvant mitt hyggelige følge østover op i heiene mot snaufjellet, mens jeg fortsatte mine geografiske studier nordover. Kunde dette være hvad geologene i sitt ufattelige vokabularium kaller en forkastningsspalte, d. v. s. at det vestlige parti engang var ramlet ned? Men det passet ikke riktig, og jeg måtte nøie mig med at denne lange rare sprekk var et artig fenomen. Dalfører og elver kom ned fra n.o. og efter at vannet hadde tumlet sig litt i denne såkalte Austdal, smatt det atter ut mot havet i s.v. og i denne retning var også befolkningen orientert. Jeg snakket med folk, de klaget over mangel på veiforbindelse, og en gammel kjerring sa: «Her er nok av land å dyrke og det er synd på guttene mine, men de skal aldri bli som guttene nede på stranda som eter chokolade og røker cigaretter og er på fattigkassa — jo de, kaller det forsorgsvesenet — men de som er kommet på fattigkassa, de er ferdige da, ser du, jo de er ferdige» — en bemerkning jeg forresten har hørt flere steder i landet.

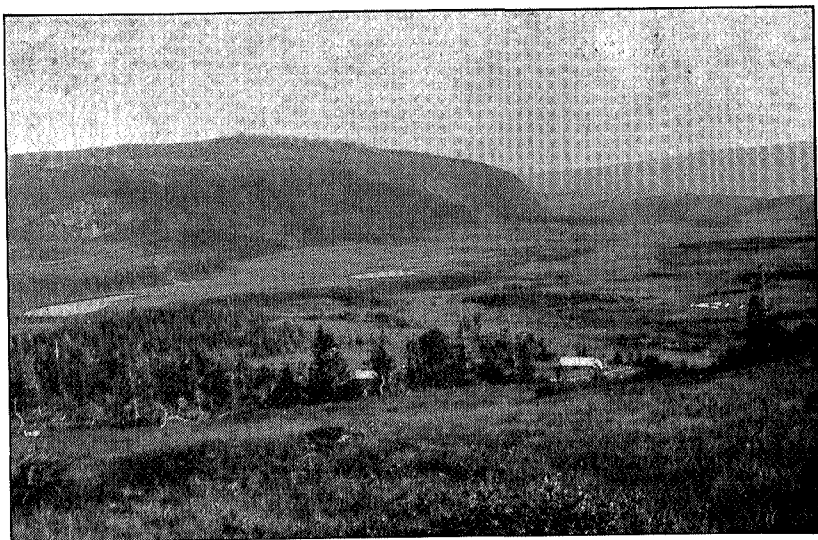
Da jeg god og våt kom frem til siste gård, og der så antagelig ut, gjorde jeg like godt holdt, skjønt det var tidlig på dag, — det blev utrivelig å arbeide sig helt frem til Åfjord til kvelds — og jeg fikk det riktig bra i mitt lille kammer. Regn også neste

Fra Åfjorden.

morgen, men det lettet utpå dagen. Ved et vann kallet Østdalsvannet for mulig interesserte — lå en seter på sydsiden, men alle båter var den dag i nordenden, «om det ikke var fremkommelig langs vestsiden av vannet?» Jo, kanskje, men det var en trollat veg. Det gikk riktig godt et langt stykke, men så var pokker løs, det blev klyving gjennom bratt skau og ur, — endog med mose på — og råtne trestammer og annet svineri og det hele endte i en kløft med en råtten demning, og den måtte jeg over — en tung sekk, lang stav og spikerstøvler er ikke passende utstyr for en akrobat, men jeg utfører dog stundom smukke ting.

Siden gikk det pent nedover, men ved Mørjevannet sa det stopp, fjellvegg på østsiden og på vestsiden også et fjell, som så frastøtende ut, skjønt der vel var fremkommelig. Men langt over på den annen side lå gårder, jeg gav mig til å hauke inntil folk kom frem, de syntes interesserte, men jeg kunde ikke opdage at der blev satt båt på vannet. Jeg vedblev å skrike, men uten synlig resultat, og så kunde jeg like godt ta middag, og mens jeg spiste, skrek jeg med visse mellemrum. Efter å ha

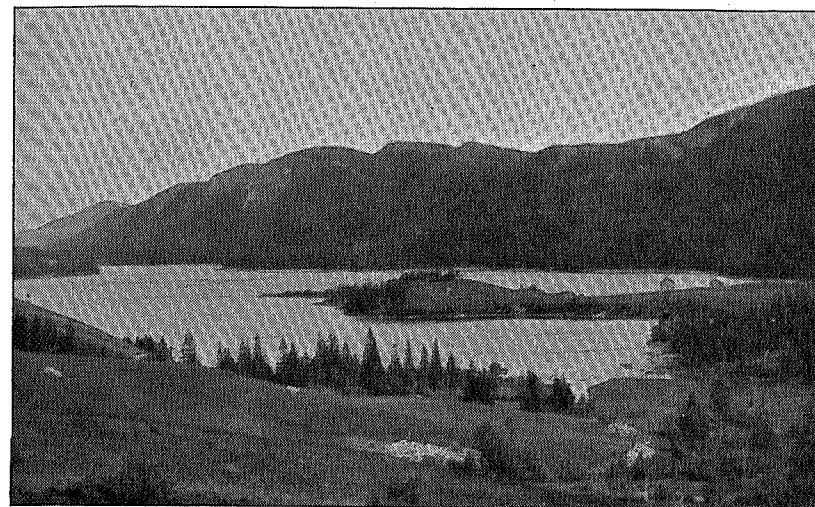

Haravassetra.

avsluppet et særlig vellykket brøl, kom jeg til å se op fra mitt stell, og like foran ute på vannet lå en båt med en halv voksen gutt, som stirret oppmerksomt på min merkelige person og op-treden. Av hensyn til vind og bølger hadde han rodd innunder fjellveggen, hvor der var mørk skygge, så jeg ikke hadde lagt merke til ham, og nu så han engstelig på mig uten å turde legge til, — han følte sig sikker så lenge han satt selv i båten og hadde mig på land. Det varte en stund før jeg virket tillitsvekkende og fikk ro, og han viste mig en geitesti oppe i fjellveggen, hvor der nok var frémkommelig for folk, som ikke led av svimmelhet.

En skarve kjørevei førte rett nordover og her var annen stemning med hav og fjære og sjøluft og sjøfugl og rare kystformasjoner. Jeg tok det med ro, snakket litt med folk på veien og kom mot kveld frem til Åfjord (eller bare Å), en pen fin bygd med haver, og fikk god mottagelse hos handelsmannen, hvor jeg dumpet midt op i et barneselskap.

Op til Stjern går det i den riktige retning her på Fosen, altså i n.ø., det er en anselig grend, men med elendig veiforbindelse,

Øst for Sela.

jeg sammenlignet med veiforholdene sydpå, hvor man har mer drevne stortingsmenn. Der kreves noen delikatesse når man søker losji midt i slåtten, men det gikk riktig bra. Det var rart å følge slåmaskinen, som arbeidet på langs i nesten perpendikulære bakker, — i Italia ved Ravenna har jeg sett 15 mann i rekke slå gress med ljå på en flat slette.

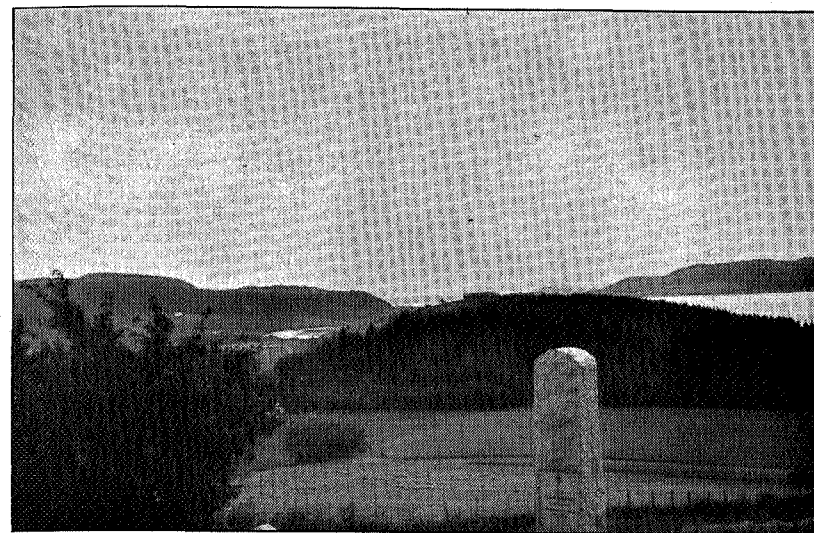
Neste dag gikk det østover op på Rømmesfjell — fjellene er omkring 600 m. her, og da er de forlengst snaufjell, og der var mange slike rundt om. Det begynte likesom et nytt avsnitt nu, vannet render ut i Trondhjemsfjorden og jeg så nedover mot lange moer. Ved Haravatn blev det lang rast til den verste varme hadde gitt sig, men så gikk det fort bortover et langt, flatt og tørt slep, forbi setre og siden et par gårder frem til Selen — en herlig vandring.

Hvis landskapets skjønnhet virker foredlende på menneskesjelen burde det ved lov forbydes å demme op og ned vassdrag uten i avsides ødemarker. Her ved Selen var det fælt, men med utvilsomme spor av fordums skjønnhet. Det er en venlig grend med noen få gårder og en kirke som kneiste stolt

Mære, Innerøya.

i sin litenhet. Losjiforholdene var litt vanskelige, fordi presten var kommet og skulde holde den årlige messe på dette sted. Og dessuten forstår ikke bønder, at det første en vandringsmann begjærer, er å få vasket og stelt sig. Bortsett herfra var alt bra, især da den hyggelige prestefamilie med følge var kommet tilbake fra fisketur. De gikk til sin gjerning den neste morgen, søndag, mens jeg startet min vekslende ferd nedover vassdraget. Først rodde jeg et stykke, så gikk jeg et stykke, der stod en mann med en båt, og så rodde vi og så gikk jeg et stykke — der stod atter en mann med en båt, og så rodde vi et stykke — alt var ordnet pr. telefon fra Selen, og det var en koselig tur i et småpent landskap og bare trivelige mennesker med venlige søndagsuttrykk i de pene fjes. Så var der en marsj som syntes lang i den svære varme op til en forlatt seter, hvor jeg fant sti ned til et vann, det lange Follavann. Her skulde også være mann med båt, men arrangementet sviktet, og så blev det middag og mange bad. Jeg lurte til sist på å ordne mig for natten og var ingenlunde ulykkelig ved tanken herpå, men så kom da båten. Og ved enden av vannet stod en bil, og så suste vi ned til Malm

Utsikt fra Mære kirke, Innerøy.

og Beitstaden — nei, hvor her er vakkert — og så til Steinkjer, og neste dag reiste jeg rundt på Innerøya og så på merkverdigheter og på landskapet. — Kan noen forklare hvad der gjør et landskap stort og høistemt og heroisk? Her er vidder med akker og eng, lunder og skauholt og stolte hauger for helligdommer og høvdinger.

Når jeg ferdes nordpå, blir det alltid en drivende varm sommer — det hender såvidt ofte, at det ikke er en tilfeldighet men en naturlov. Det kaltes «godvær», skjønt marken blir avsvidd og en vandringsmann mister makten mer enn sundt er. Turen fra *Snåsa* over til Namdalen burde da helst deles på to dager, jeg kunde ikke få beskjed om noe natteløsi derinne i heien, men så var det jo heller ikke så nøie en lun sommernatt. — Fra Noem går det så smått opover forbi et par gårder og straks efter bar det ned i en dyp kløft med en grunn elv. Her tok det av en tynd sti langs elven. Kvinnekjønnen som ellers er så begavet, har en besynderlig svikt når det gjelder å vise rett vei. Ialfall skylder jeg på en pen kone, når jeg tok av fra

Fra Snåsa (leirplassen).

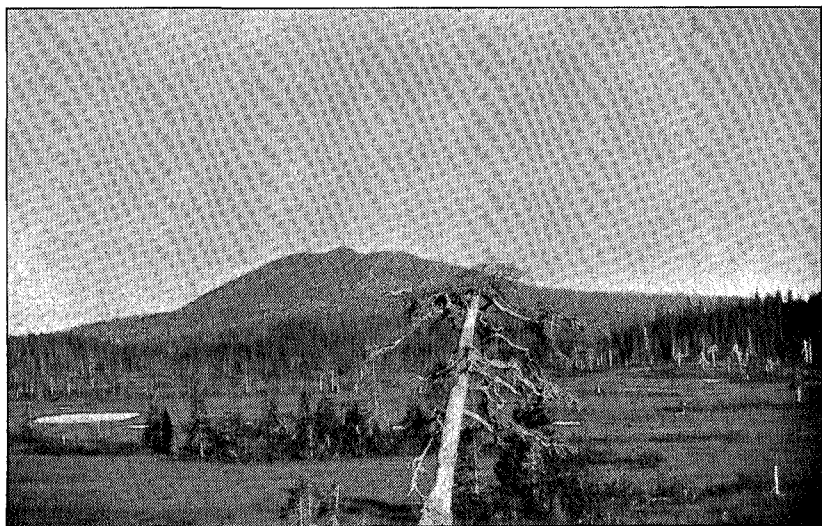
den brede vei og slo inn på ovennevnte sti. Men det var også svalt hernede og halvmørkt og nart og høitidelig mellom de stup-bratte skrenter og langs vannet som småsang mellom stenene. Men så sluttet stien fordi det ikke lenger var plass til den, jeg måtte ut i elven og det gikk nokså bra bortover stenene, og det var underholdende å spekulere ut lure passasjer, men farten var jo bedrøvelig langsom, og til slutt kløv jeg opp til venstre til solskinnen og varmen. Det blev gressland og skauholt bortover langs en bekk og marsjen blev makelig med småsang og naturbetraktninger — det er så greit når man ikke har noe mål for dagen. Rundt om i de norske skauer går det til stadighet bønder omkring og leter etter sine bortkomne hester, de kalles «hesteleitere» og kjennes på at de medfører en grime. En sådan person brøt ut av krattet og ropte meg an: «Jeg har sittet og sett på dig en stund, det er livsfarlig å dra på så tung sekk i slik varme». Derimot gav han en interessant meddelelse om beliggenheten av en tømmerkoie, og så drog jeg videre. Bekken endte — eller begynte — i et tjern oversådd med hvite vannliljer og kranset av skau — her så riktig trolsk ut, og her

blev lang middagsrast. Badning er alltid et problem i slike skautjern, så fremt et bad anskues utelukkende som en renselse, og dette tjern var ialfall et av de verste — det var mer enn kne-dypt ned i skauavfallet som så fløt omkring og satte seg fast over det hele legeme. Men en avkjøling blev det jo, og mange avkjølinger, og renselsen foregikk når kroppen var tør og — i mangel av støvsuger — blev børstet med bjerkeris.

Kort vei opp i høiden hvor det var trebart. Det heter Purkheia og Skurvheia her, og et bustet landskap var det. Dernede fløt Bonga i et flatland med vann og tjern, bakenfor brutte åslinjer og koller med skau, grå snaufjell med sneflekke opppe til høire og forresten et veldig rundskue med blanke skorv hist og her opp over skaulandet. Elven måtte vasses og så var det å rote omkring mellom tjernene — de heter Vakkertjernene — til jeg fant et tråkk som jo her fornuftigvis måtte føre til tømmerkoien. Det stemte.

Den lå lurt til, sån bakom et hjørne. En finere hytte var heldigvis låst og kunde altså ikke friste, men koiene var åpen. Jo mere primitivt dess mindre kluss, og nest etter lappekåten er tømmerkoien det mest fullkomne bosted, og i høiere filosofisk forstand eksisterer ikke det som kalles smuts. En brønn med trelokk var sunket sammen og gav kun kald søle, men sammen med sukker og citronsyre blir lunkent vann også bra, og etter en lett elegant aftensmat slang jeg meg ned i lyngen og røkte og drakk til langt inn i sommernatten og så utover tjernet og det flate gressland bort til skauholtene.

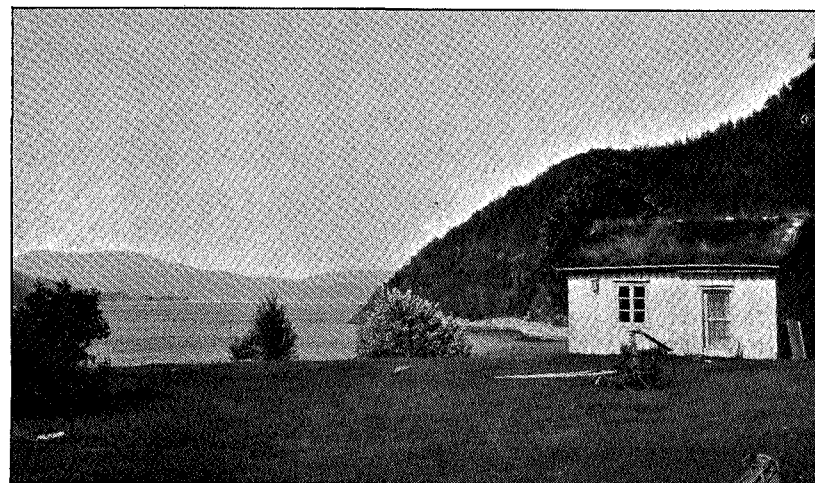
Efter en del rot neste dag blev det sterk, grei sti oppover forbi et par pene tjern og så litt ned igjen til det mer vidløftige Vesteråvatn med bukter og odder. Der lå en jakthytte og bratt under den var utmerket leirplass. Mens jeg lå her og døset ved sjøens bredd kun iført et svært lysegrønt myggnett til beskyttelse mot kleggen, falt det noen tunge regndråper. Jeg så opp, det var bare en spøkefull liten sky over meg og forresten klar himmel, så dette vilde snart gå over og jeg blev rolig liggende. Men dråperne blev tungere og tettere, mine klær som hang hist og her bortover buskene blev samlet under regnslaget, men så

Skurveheia.

gikk det over til plask- og styrtregn, så vannflaten småkokte, situasjonen blev uholdbar og jeg entret opover bakken til hytta, som hadde en stor veranda. Her var det jo bra, men tanken på klærne dernede gjorde mig urolig, det blev ekspedisjoner ned og op efter tøiet, så sekken og kokegreiene, og så blev det å promenerer frem og tilbake på verandaen i det grønne myggenett mens solen skinte og det hvite regnvær stod som en vegg utenfor verandaen. Det var ikke til å begripe hvorfor det nettop samlet sig over mig, den idiotiske situasjon var jo underholdende og komisk, men til sist blev det langtekkelig og kjølig, og da omsider også dette fikk en ende og jeg trakk på mig de klissete klær, var jeg sint og energisk, hvilket snart gav varme og lysere stemning. Så kom en kjørevei, tydeligvis ny og underarbeide. Jeg så på den med skepsis, jeg kjente fenomenet, det pleier å ende i ulende, og så skjedde også, og da visste jeg ikke riktig hvor jeg var, men jeg fant da frem på et vis ned til bygden, som plutselig lå foran mig, bred og mektig med den svære elv skinnende i kveldsolen. — Bil de par mil ut til Namsos.

Mine fotturer hadde også tidligere ført mig til Namsos og jeg

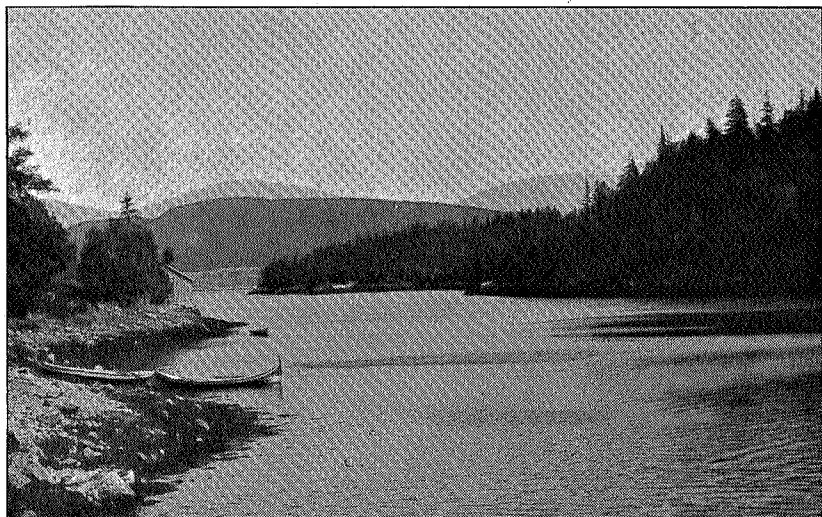

Grytbogen ved Folden.

finner det alltid underholdende å rusle omkring på slike steder, men den egentlige grunn til at jeg blev liggende over en dag, var kokkepiken på hotellet. Jeg har aldri fått slik mat, og til frokost og aften var en svær opdekning med raffinerte kolde ting. Etter hvert måltid sendte jeg komplimang ned i kjøkkenet, jeg så henne aldri, skjønt jeg var sikker på å ikke bli desillusjonert, men jeg fant det smukkere således, og treffer jeg dette klenodie skal jeg kjenne henne igjen på maten.

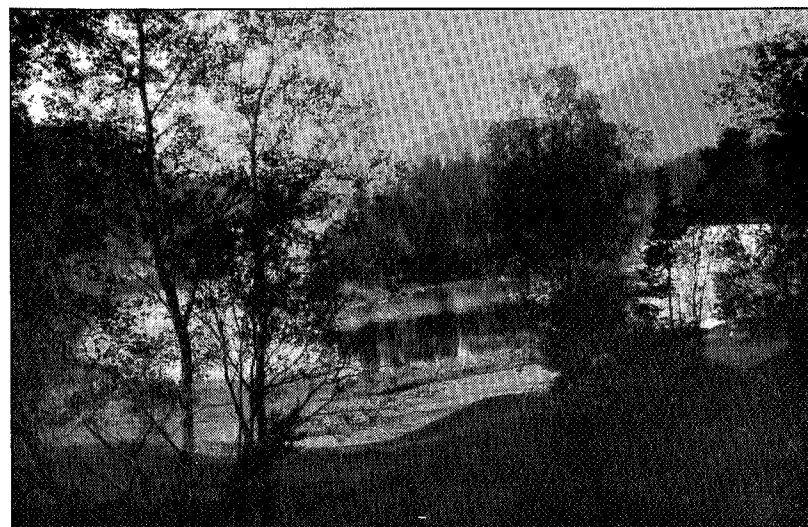
Fra det lille fjell ved (eller i) byen, hvor vannbasenget ligger, er der vid utsikt utover fjorden og innover dalen. Og Namdalen er noe helt for sig selv, mektig i sin urimelige bredde mellom de slakke åser, flat og velbygget. Så gikk bilen nordover Høilandet, som slett ikke er så høit, men er en lang, venlig bygd. Spisestedet het Hjorten, og til bruk for utgiverne av «Norske gårdsnavne» kan opplyses at fordum var det skikk for bygdens ungdom å samles her og så sa de: «Her er likeså mye morro som på Hjorten i Trondhjem». Og så blev stedet kletende Hjorten både i bygden og på kartet.

På Kongsmoen koset jeg mig i et av disse store landsens

Nord for Hongset.

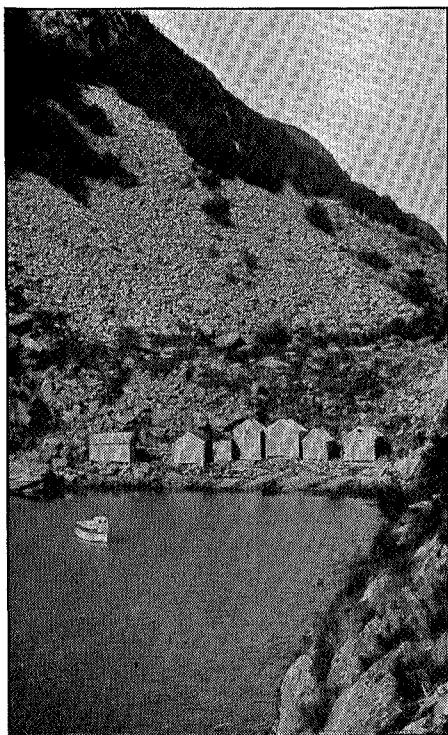
gjesteværelser, luftige og med duft av såpe og rene lakener, og et diskret anstrøk av salong med plysmøbler (som jeg elsker) og albums med fotografier, hvilke alltid omhyggelig studeres. Kongsmoen ligger ved enden av en fjord som heter Foldenfjord som så mange andre, og er den lengste av de mange lange og trange fjorder på disse kanter. Fra gården ned til den ødselige brygge går veien gjennom en liten skau som jeg ikke var alene om å finne romantisk i den lune sommerkveld. Neste morgen rodde jeg ned til en ensom pen gård, Grytbogen heter den, for å vandre over fjellet til Bindalen, og ingen vandring er mer spennende enn slik fra fjord til fjord. Det gikk bratt op en dal til noen fjellvann og forbi en lappekåte, hvor det naturligvis var koldt kildevann, og så op på snaufjellet, og nedover blev det ny utsikt til et venlig slåtteland med bjerkelunder og en doven elv i mange slyng, og en liten seterkrul med rømmekolle og et svare menneskeliv. Alle folk var her oppe i slåtten, uten heldigvis en liten jente som var etterlatt på en av gårdene nede i dalen og som rodde mig over elven. Ensom og ødslig lå en gård med svære og fornemme husbygninger, knyttet

Nord for Hongset.

til familien Sverdrup og fiskende engelskmenn — hvad var meningen med et så stort anlegg på denne plass? — og så blev det lys og åpen bygd ut mot sjøen.

Når jeg hadde spurt hvor jeg skulde få losji så var ingen i tvil — men der hvor jeg søkte inn fikk jeg etterhånden mistanke om at dette nok ikke var det anviste og sterkt roste sted, og det kostet noen takt og behendighet å komme ut av denne situasjon og inn i en behageligere. Den neste gård stemte også bedre med beskrivelsen. Da ingen svarte på min banken, gikk jeg inn i stuen — ulåste dører er ikke ualmindelige i Nordland — og så kom der en situasjon som jeg visst ikke klarte mer enn så måtelig. Her stod jeg midt i en fremmed stue, svett og skiddet, og ut fra sideværelset åpenbarte sig en smukk dame, løselig omsluttet av en elegant morgenkjole, åpenbart like op fra sengen. Den første replikkveksling står noe uklar for min erindring, men der var lutter venlighet, så kom en likeså venlig og pen mann, og alt blev bare herlighet. Det var lørdagskveld og familien var gått tidlig til ro, man viste mig ned til en bade-plass, ekteparret hadde nettop selv badet der, og da vi kom

Ved Hongsetbygda .

at Namsenfjorden er den vakreste av alle norske fjorder. Jeg liker sådanne anskuelser og jeg skal se næiere på Namsenfjorden neste gang, men foreløbig er det mitt inntrykk, at den ikke vil få stemmeflertall. Anderledes med *Bindalsfjorden*, den er likefrem raffinert deilig. Ved en besynderlig tilfældighet begynner nordlandsformene i naturen omtrent der hvor administrasjonen har satt sydgrensen for Nordlands amt, og fjell og tinder med underlig fasong reiser sig i et landskap som kanskje ennu mest har rolige former. Ja — rolig forekom det mig dog ikke, jeg syntes det smilte og nikket og blinket til mig fra mangfoldige skjønheter på min lange fart utover fjorden.

En gang for flere år siden gikk jeg fra Brønnøy østover op på fjellet mot Velfjorden og videre til Tosfjorden og fikk da et

tilbake var der en veldig opdekning av mat, og jeg fikk en trygg følelse av å være en velkommen gjest, der ikke hadde bragt forstyrrelse i disse åpenbart høist harmoniske forhold.

Elven — Åbjørga — renner ut i en slags lone eller innsjø med brakt vann, hvor der er en saltstrøm eller malstrøm — jeg har støtt på flere slike i Nordland. Det var rare greier dette, kirken stod enslig på et sted som syntes urimelig, men formentlig var det riktige efter forholdene. Jeg blev rodd ut til en motorbåt.

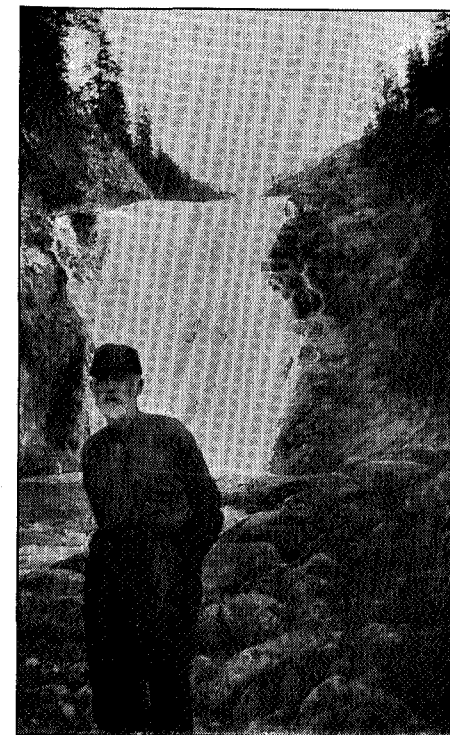
En velkjent mann der kanskje vet mer om Norges natur enn noen annen, har sagt mig like op i ansiktet,

glimt av et artigt, flatt landskap, som lå så besynderlig til bak den bratte fjellveggen mot vest og dette vilde jeg nu se litt nærmere på.

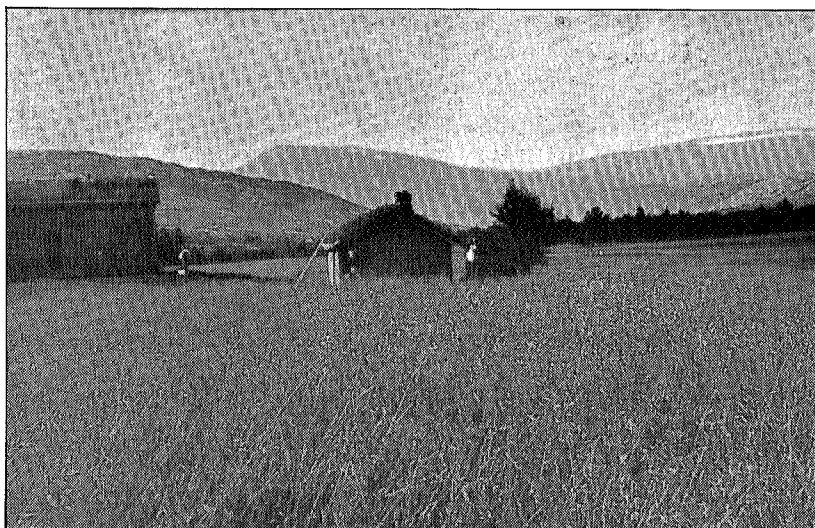
Det blev en mer komplisert affære enn jeg hadde tenkt. Fra *Hongsetbygda*, hvorfra jeg gikk nordover, var det et vrient sjølandskap, der var mange gårder spredt utover, men uten veiforbindelse innbyrdes. Samferdselen foregikk stykkevis til vanns og nu var det søndag og alle båter optatt til lyst- eller fisketurer. Nåja, jeg kom nu frem til Hømmelstø i Velfjorden på et vis, men ulendet er tungt i varmen, og jeg vendte bitre tanker til det norske veivesen.

Velfjorden sender en smal arm østover, den kalles Storbørja, og videre er på kartet avsatt en sti over *Velfjordskaret* til Svenningdalen i Vefsen. Her har vært ferdsel i gamle dager, så det gamle kart er forsåvidt riktig nok, men nu går trafikken andre veier og fra siste gård er intet spor av sti.

Innerst i fjorden lå en liten gård, Børjøren, pen og trivelig, og her blev jeg vist litt til rette på veien videre, den var litt komplisert til å begynne med. Det anselige elveløp blev snart til en trang, vill kløft med svære fosser, men min sti gikk vekk fra denne stas bort i noe slåtteland og over et par tverråser og så op til velbygget gård — *Strompdal* — hvor den tallrike familie holdt på med slåtten. Stamfaren var en merkverdighet, gammel, men rask og brei, en kraftig rusk å se til. Der blev

Fra Strompdalen.

Lomsdalen.

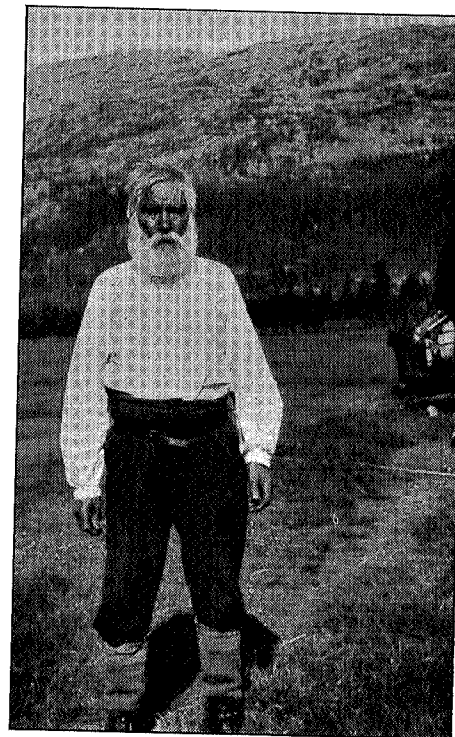
gjort en del vesen av mitt besøk og alle vilde mig vel. Veien videre blev vist mig over en ur, der var bygget sti en gang, men nu syntes ikke meget til dette arbeide. Og så var det en bred, mektig dal fremover, med tjern mellem flate svaberg og spredte furuer. Og så lyste en oase mellem furuene, det var siste gård, *Lomsdalen*.

Et ensomt og meget gammelt ektepar bodde her, og de holdt fest da jeg kom inn i stuen. Et bud fra handelsmannen hadde nettop kommet, og der var dekket op med hvit duk og all slags herligheter. Konen var blitt menneskesky av ensomheten, og jeg så ikke mer til henne, men mannen var en herlig skikkelse, visstnok 80 år, men en veldig kjempe, undersetsig, rund og velfødd. Han akslet sin kraftige kropp med selvfølelse, når han viste mig sine henders gjerninger, hvad han hadde brutt op og dyrket av store vidder ganske alene i sitt slitsomme liv. En stue lå et stykke borte, det var gjesterummet, det var temmelig rusket, som rimelig kunde være, når der kom så uventet besøk i denne avkrok, men jeg fant mig snart til rette.

Langt utover natten satt jeg utenfor stuen eller ruslet omkring

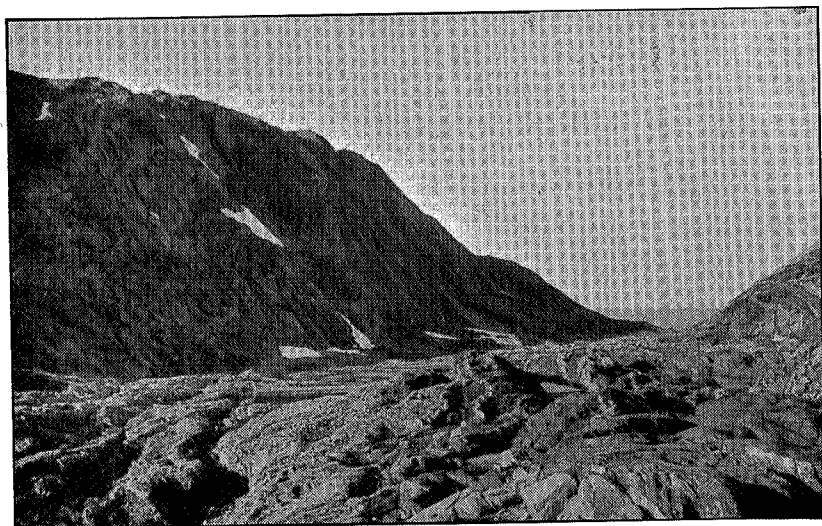
nede ved elven — dette var en rar plett, og hvad skulde det bli av denne herlighet, hvem vilde bo her når disse gamle var borte.

Da jeg omsider brøt op neste morgen var gamlen naturligvis i full gang med slåtten, modig og munter i solskinet. Varmen var nærmest kvelende, det gikk opover en snau ås, så ned til et pent vann med bjerkeskau og en elv som måtte vasses. Det var ikke lange biten jeg hadde avansert, jeg opgav enhver tanke på å forsere frem til menneskelig boplass på dagen, og innstillet mig kun på å leve for stunden og nyte tilværelsen. Følgelig blev her badning i vann og luft og solbad. Lengere

Lomsdalen.

inne lå atter en innsjø, landet var knudret og svetten silte, derfor ny og lang badescene. — Videre var det tungt og vrient, en ekkel ur gikk ned i vannet, her hadde jo en gang vært fremkomstvei for krøtter og en sti måtte da ha vært arbeidet, men nu hadde isen sprengt alt hulteribulter. Opper mot skaret var kun snaue sva med kløfter og stup, — små, men de tvang mig hit og dit og ned og op igjen. Det blev et svare mas, der var stadig nye irritasjonsmomenter og liten glede ved selve vandringen. Men så endelig lå da *Velfjordskaret* der i mektig og ophøiet ro. Det er store forhold her, skaret er langt og temmelig bredt, bunnen flat, og overalt randt klart vann over fast hvit småstenet grunn. Min gang blev langsom og dvelende for å nyte denne opplevelse og la den få senke sig i minnet.

Fra Velfjordskaret.

Ved enden av skaret så jeg med noen spenning nedover. Flere ganger har jeg i Nordland fra kysten gått over fjellet østover, og alltid oplevet samme fenomen. Snaublåste sva på vestsiden av fjellet, men på østsiden, altså i læ for vestaværet, får jord og sand ligge i fred og fylle op og jevne ut, og der blir gressbunn og flyvende lett å gå. Så også her fra Velfjordskaret. Det gikk så muntert nedover at jeg kom for langt, kartets sti går over en fjellrygg et stykke oppe, men jeg lot det stå til, vasset elven, rundet åsen over lange myrer, vasset en ny elv, og så var det en annen fjellrygg, bratt gjennom mørk skau op til snaufjellet. Her slang jeg mig ned.

Intet er farligere for den høiere kultur enn nydelsesmidlens forsimpling — derfor hater jeg vinmonopolet og frykter et tobakksmonopol. I sublimе stunder av høi åndelig kvalitet tilføres tobakken som et materielt element, der ved en besynderlig infiltrasjonsprosess skjemper og utdyper kontemplasjonen, gir fantasien større rumfang og svinger refleksjonene fra de foreliggende fakta over i det almene. Følgelig tendtes her en liten fin pipe med utsøkt og kraftig tobakk. Det var kveld nu,

op av fjellmassene hevet sig enkelte store kulter med sne, og de lyste op, men dypt nede i dalsøkkene var det svart skau. Elvene kom ned i dype kløfter, samlet sig og rant ut i *Eiterdøn* hvis lange, trange dalføre jeg nu skulde ned i.

Det var såvidt ganglyst dernede. På kartet står avsatt en «skogstue» og jeg tok sikte på den, men opgav det snart, det var åpenbart lenge siden her var hugget, det var knapt med avfall til brensel, og jeg gikk så lenge til jeg blev trett før der fantes brukbar leirplass.

Jeg kjente mig sliten, og slitsomt blev det å rense omegnen for brensel til bål og bjerkeløv til natteleie. Men det var behov for fest nu og det blev et bløtt leie og et kjempemessig bål som lyste fantastisk op i skauen. Jeg klædde mig av, sprang bort til elven og fikk mig en iskold dukkert og så bråtørk ved bålet, og rene, tørre klær, et omstendelig måltid og en lang kaffe- og tobakkstund. — Fred er dog det beste og at man ingenting vil.

Omsider sank bålet sammen og blev bare glør og varme og de fjernere omgivelser fikk interesse. Morgensolen tok fatt i et snefjell som syntes over grantoppene, men dalsøkket jeg lå i var så trangt at jeg så ikke annet enn disse svarte trær og den skinnende fjelltopp ovenover.

Jeg lå en stund og så situasjonen utvikle sig, men da solen også begynte å tumle med grantoppene, blev det oppbrudd. Det var litt slit op fra kløften, men så var det riktig romantisk med høie rette bjerketrær og grønt gress og en dyp bekk i mange krumninger, og her la jeg mig ned og sov litt i morgensolen. — En lang tung myr fikk svetten frem igjen, så blev det sti ned til menneskelige boliger. Det var først et lapp hjem, men ved siden av lå gården Stavasdalen, som var et ønskested for en vandringsmann. Videre på kjerrevei over heien og ned til fergestedet, men de neste 2—3 km. bilvei syntes mig ferdens sureste jobb. Men nu som alltid før — på Fellingfors kommer legeme og sjel i orden.